

Invasjonen av Ukraina – sanksjoner

Avdelingsdirektør Martin Sørby

Utenriksdepartementet, 21. mars 2022

Bakgrunnen for sanksjonene

- Det er krig i Europa
- Det russiske angrepet på Ukrainas suverenitet/territorielle integritet og et angrep på demokratiet
- Dette angår også norsk sikkerhet
- Regjeringen har fordømt Russlands brutale krigføring i Ukraina

Hva gjør vi?

- Gir to milliarder norske kroner i humanitær assistanse
- Vi donerer våpen og beskyttelsesmateriell til Ukraina slik at de kan forsvare seg
- Norge står sammen med våre allierte
- Det er en historisk kraftig sanksjonspakke vi nå setter i kraft
- Vi gjennomfører hele pakken av EUs sanksjoner i norsk rett

Hvorfor gjør vi dette?

- Vi er konfrontert med brudd på grunnleggende prinsipper og regler i folkeretten og internasjonalt samkvem
- Vi må stå opp for og forsvare disse prinsippene og reglene sammen med våre allierte
- Tiltakene vi gjennomfører har bred internasjonal støtte
- Viktig med mest mulig rettsharmoni på det europeiske kontinentet. Både for å styrke effektiviteten, men også for å bidra til størst mulig forutberegnelighet for næringslivet
- Formålet er å strupe regimets tilgang til midler for finansiering av krigen

Hvorfor gjennomfører vi ikke bare ved en henvisning til EUs sanksjoner?

- Vi følger EU, men har også gjort en selvstendig vurdering
- Vi gjennomfører tiltakene ikke på grunn av EU, men av samme grunn som EU
- EUs rettsakter kan ikke få direkte virkning i norsk rett. Må gjennomføres i norsk rett gjennom egne forskrifter
- Lagt vekt på å finne balansen mellom en rask gjennomføring og rettsharmoni med EU, og samtidig ha et regelverk som er mest mulig brukervennlig og tilgjengelig for norske rettssubjekter

Gjennomføring av sanksjonspakkene

- EUs tiltak til og med 9. mars er gjennomført i norsk rett fredag 18. mars gjennom endring av eksisterende forskrift
 - NB! Samtlige listeføringer er gjennomført i norsk rett
 - Øvrige tiltak vedtatt 15. mars vil bli gjennomført så snart som mulig
- Rask iverksettelse har hatt absolutt høyeste prioritet. Men samtidig helt nødvendig at våre nasjonale og konstitusjonelle prosedyrer etterleves
- Flyforbudet ble gjennomført allerede 28. februar

Konsekvenser for Norge

Konsekvenser for Norge

- Også vi vil merke konsekvenser
- Norsk handel med Russland er allerede begrenset. For enkelte virksomheter og enkelte regioner vil dette likevel ha alvorlige konsekvenser
- Stengningen av luftrommet har umiddelbare konsekvenser
- Mer indirekte og langsiktige konsekvenser vanskelige å forutsi og beregne

Konsekvenser for Norge

- Høyere priser på matvarer, strøm og drivstoff vil påvirke økonomien i norske husholdninger og bidra til høyere inflasjon
- Russland svarer? Så langt likevel grunn til å tro at direkte virkninger vil være begrensede

Hva inneholder sanksjonene?

Listeføring

- Innebærer frys av listeførtes økonomiske midler, reiserestriksjoner og forbud mot å stille til rådighet penger og formuesgoder til listeførte. Sistnevnte innebærer i praksis forbud mot handel med listeførte
- 336 medlemmer av Dumaen, i tillegg til en rekke andre personer med tilknytning til regimet og militæret, russiske banker, media og næringsliv
- Listeføring av oligarker. Gjelder også Putin og Lavrov, dog ikke reiserestriksjoner
- Medregnet EUs siste pakke er nå nesten 900 personer og nesten 70 enheter listeført

Finansielle tiltak. Forbud mot:

- Handel med eller investering i finansielle instrumenter utstedt av Russland, en rekke russisk eide banker eller den russiske sentralbanken, forbud mot finansiering av russisk statsgjeld
- Forbud mot en rekke transaksjoner knyttet til forvaltningen av russisk sentralbanks reserver og eiendeler
- Utestengelse av en rekke russiske banker fra Swift
- Å motta innskudd av en viss størrelse fra russiske statsborgere
- Å yte visse tjenester for verdipapirsentraler
- Salg av omsettelige verdipapirer i euro
- Å investere, delta eller på annen måte medvirke i prosjekter som samfinansieres av det russiske fondet for direkteinvestering
- Å yte finansielle formidlingstjenester som brukes til å utveksle finansielle data
- Salg, eksport mv. av pengesedler i euro til Russland

Eksportkontroll: Energi- og transportsektor, i tillegg til spesifikke varer og tjenester

- Forbud mot eksport av forsvarsrelaterte varer oppført i vedlegg I til eksportkontrollforskriften videreføres
- Forbud mot eksport av flerbruksvarer og teknologi oppført i vedlegg II til eksportkontrollforskriften.
- Forbud mot handel og investeringer til og fra de ikke-regjeringskontrollerte delene av Luhansk og Donetsk
- Forbud mot eksport av varer som kan bidra til å styrke Russlands militære og teknologiske kapasiteter oppført i forskriften
- Forbud mot eksport av varer, teknologi og tjenester for bruk i oljeraffinering
- Forbud mot eksport av varer og teknologi til bruk i luftfarts- og romindustrien, samt forbud mot vedlikehold og relaterte tjenester
- Forbud mot eksport av varer og teknologi beregnet på maritim navigasjon

Andre tiltak

- Import- og transportforbud for visse varer
- Flyforbud for fly operert av russiske flyselskap, russiskregistrerte fly, samt ikke russiskregistrerte fly som er kontrollert av russiske personer
- Forbud mot å kringkaste de regimekontrollerte mediene Sputnik og Russia Today, vil behandles særskilt – foreløpig ikke gjennomført

Hva kommer fremover?

- Nye pakker allerede vedtatt, ytterligere tilstramminger diskuteres
- Forbud mot eksport mv. av visse produkter til bruk i oljeindustrien der det tidligere var krav om forhåndstillatelse
- Forbud mot finansiering, nye eller utvidede eierinteresser i, og nye eller utvidede fellesforetak med russisk energisektor
- Forbud mot import, kjøp, transport mv. av visse jern- og stålprodukter med opprinnelse i Russland eller eksportert fra Russland
- Forbud mot eksport mv. av luksusvarer
- Vi kan forvente utvidelse av personkrets som listeføres

Virksomhetenes ansvar og oppmerksomhetspunkter

Virksomhetenes ansvar

- Sette seg godt inn i regelverket
- Gjøre nødvendige undersøkelser – risikoanalyse og rettidig screening av medkontrahenter
- Søke ekstern hjelp dersom nødvendig

Spørsmål å stille seg:

- Er frysbestemmelser relevante?
 - Er medkontrahenten listeført?
 - Analysere medkontrahentens eierforhold – er noen som *eier* eller har *kontroll* over medkontrahenten listeført?
- Hvilket produkt eksporterer jeg? Er produktet omfattet av sanksjonene?
 - Er produktet oppført i vedlegg I eller II til eksportkontrollforskriften, eller vedlegg II, IV, IX, XI, XII eller XVI til Ukraina-forskriften?
 - Forbudsbestemmelsene i Ukraina-forskriften gjelder eksport «til bruk i Russland». Det vil være forbudt å eksportere en listeført vare via et annet land for endelig sluttbruk i Russland
- Bankforbindelser – kan og vil min bank medvirke til transaksjonen? (finansielle restriksjoner – særlig SWIFT)

Spørsmål å stille seg:

- Gjelder det unntaksbestemmelser for min eksport?
 - Eksport til visse formål, herunder humanitære og medisinske
- Andre begrensede unntak
 - Kontrakter inngått før tiltakene trådte i kraft
 - Oppfyllelse innen en viss frist (varierer i de ulike bestemmelsene)
 - NB! Det gjelder visse tillatelses- og notifikasjonskrav i forbindelse med bruk av flere av unntakene

Informasjonstiltak

- Forskriften: [konsolidert versjon på Lovdata](#).
- Spørsmål og svar om sanksjonene: [Sanksjoner som svar på Russlands militære aggresjon mot Ukraina - regjeringen.no](#)
- Eksportkontrollsidene om Russland: [Eksport av varer, teknologi og tjenester til Russland - regjeringen.no](#)
- Frysveilederen: [Finansielle sanksjoner: Veiledning om frysbestemmelsene - regjeringen.no](#)
- Servicetelefon for næringslivet: 23 95 15 15 (OBS! kan ikke gi konkret juridisk rådgivning)
- E-postkasse: sanksjoner@mfa.no

